Szadat, Anvar (1918–1981)

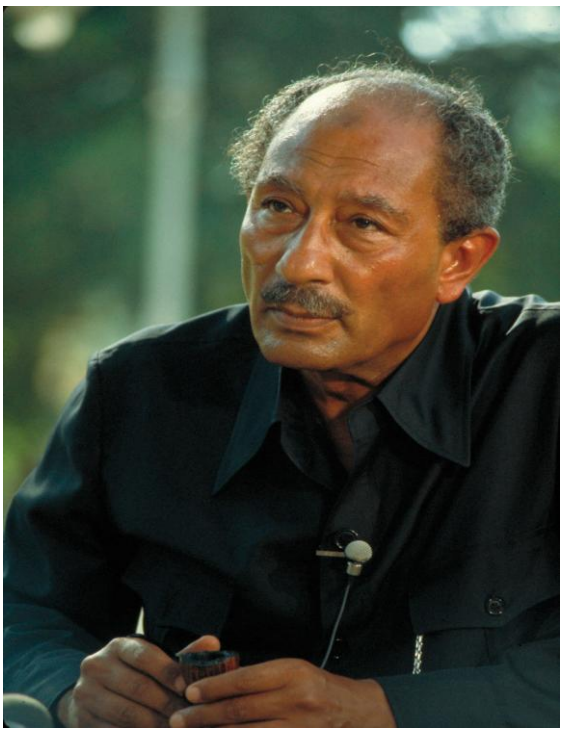

Forrás: www.britannica.com/.../113545/Anwar-el-Sadat

Egyiptomi katona, politikus, miniszterelnök (1973–1974), államelnök (1970–1981).

1938-ban végzett az Egyiptomi Katonai Akadémián. Egyik első állomáshelyén ismerkedett meg G. A. Nasszerrel, illetve a későbbi Szabad Tisztek Mozgalmának alapítóival. 1942-ben a bebörtönözték, mert a tengelyhatalmakkal próbált együttműködni a brit megszálló erők Egyiptomból való kiűzése érdekében. A Muszlim Testvériség mozgalommal való szoros kapcsolata, illetve terroristacselekményben való részvétel miatt később is éveket töltött börtönben. 1952-ben részt vett a Faruk királyt eltávolító puccsban.

1960 és 1968 között az egyiptomi nemzetgyűlés elnöke volt; 1964 és 1967 között, majd 1969-től ismét Nasszer alelnöke.

Nasszer halála után Egyiptom elnöke (1970. október 15-én iktatták be), 1973–1974-ben átmenetileg miniszterelnök is. Elnökként új irányt szabott az egyiptomi politikának, belső vetélytársait félreállította. A várakozásokkal ellentétben határozott és pragmatikus elnöknek bizonyult. Miután a Szovjetunió Egyiptom számára megbízhatatlan szövetségesnek bizonyult 1972-ben kiutasította az összes szovjet katonát és tanácsadót az országból, majd az Egyesült Államok felé közeledett. Belpolitikai tekintetben az 1970-es években Egyiptom egyre rosszabb gazdasági helyzetbe került, gyakoriak lettek a megmozdulások, tüntetések. Szadat békét akart Izraellel, a Camp David-i keretegyezmények (1978) aláírása után Beginnel együtt béke Nobel-díjban részesült.

Az Izraellel való békekötés (1979) az arab világban népszerűtlenné tette; belső ellenzéke Egyiptomban is megerősödött, különösen a muszlim fundamentalisták körében. 1981 szeptemberében Szadat megkezdte a muszlim és kopt szervezetek, diákszervezetek, nacionalista és kommunista mozgalmak felszámolását. 1981. október 6-án egy katonai parádén az egyiptomi iszlám Dzsihád szervezet négy tagja (a hadsereg katonái) meggyilkolták.

(Paragi Beáta)